

شاخص‌های انتخاب مجلات

• شاخص IF

از جمله معروفترین و پرکاربردترین شاخص‌ها برای انتخاب مجلات، ضریب تاثیر یا همان **ایمپکت فاکتور مجله** Journal Impact Factor است که به اختصار با علامت IF و در برخی موارد با JIF مشخص می‌شود. شاخص IF در واقع میزان استقبال از مجلات را نشان می‌دهد به این معنی که هر چه ضریب تاثیر مجله‌ای بالاتر باشد رده علمی و میزان مقبولیت آن توسط جوامع علمی بالا رفته و به تبع آن، شانس مجله برای انتخاب شدن توسط نویسندگان مقاله افزایش می‌یابد.

شاخص IF شاخصی کمی است که توسط موسسه ISI ارائه شده است و بیانگر کیفیت، اعتبار و اهمیت یک ژورنال است. این شاخص همه ساله برای مجلات تحت پوشش **موسسه ISI** محاسبه شده و در قالب گزارش استنادات مجله (JCR) منتشر می‌گردد. روش محاسبه IF برای هر مجله به این ترتیب است که برای مثال تعداد استناد یا مرجع دادن در سال ۲۰۲۲ به هر مقاله‌ای که طی دو سال گذشته آن مثلاً (۲۰۲۰ و ۲۰۲۱) در مجله مورد نظر چاپ شده است تقسیم بر کل مقالات چاپ شده در مجله طی دو سال گذشته آن (۲۰۲۰ و ۲۰۲۱) بیانگر شاخص IF آن مجله در سال ۲۰۲۲ خواهد بود.

• شاخص JCR

JCR گزارش سالانه استنادات (Journal Citation Report) یک مجله است که توسط موسسه **Clarivate Analytics** بصورت سالانه منتشر می‌شود. این شاخص مختص مجلات نمایه شده در **موسسه ISI** است و میزان بازدید از مجلات این موسسه را نشان می‌دهد. پایگاه داده ژورنال‌ها و ناشرهایی که **JCR** بر پایه ی آن کار ارزیابی میزان استناد و بازدید از هر ژورنال و ناشر را انجام می‌دهد دیتابیس تامسون رويترز یعنی WOS است.

• شاخص SJR

یکی از شاخص‌های معتبر علمی برای ارزیابی کیفیت علمی مجلات و مقایسه مجلات مختلف با یکدیگر شاخص **SJR** است. شاخص SJR (SCImago Journal Rank) یا همان "رتبه مجلات علمی در نظام رتبه‌بندی **سایمگو**" سیستمی است برای **رتبه بندی مجلات** که توسط موسسه ی SCImago ارائه می‌شود که از دیتابیس **اسکوپوس** برای رتبه بندی ژورنال‌ها و کشورها کمک می‌گیرد. اس جی آر، معیاری برای اندازه گیری میزان تاثیر علمی مجلات علمی است که به طور هم‌زمان تعداد استنادات انجام شده به مقالات یک مجله و همچنین اعتبار مقالات استناد دهنده را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در برخی موارد عبارات SJCR نیز بجای SJR استفاده می‌شود (SCImago Journal and Country Rank). SJCR یا "رتبه مجلات و کشورهای علمی در نظام رتبه‌بندی **سایمگو**" اصطلاحی است که برای رتبه بندی کشورها از نظر علمی و با توجه به تعریف **SJR** بکار برده می‌شود که جهت آگاهی محققان از درجه علمی کشوری خاص این رتبه بندی مورد استفاده قرار می‌گیرد بنابراین در این سیستم هم ژورنال‌ها و هم کشورها ارزیابی و مقایسه می‌شوند.

تفاوت JCR و SJR

JCR که از دیتابیس **تامسون رويترز** استفاده می‌کند و تمامی اطلاعات ژورنال‌ها و مقالات را از این دیتابیس استخراج می‌کند در حالیکه SJR از دیتابیس **اسکوپوس** استفاده می‌کند. **SJR** به میزان استنادات (وزن می‌دهد) که این وزن بر اساس اعتبار ژورنال مشخص می‌شود. یعنی اگر به دو مقالات دو ژورنال مختلف به تعداد یکسان مثلاً ۳ بار رفرنس داده شود، از دید SJR میزان استناد به ژورنال معتبرتر بیشتر از ژورنال کم اعتبار است. این در حالی است که **JCR** هر استناد در هر ژورنالی که صورت بگیرد یک وزن و اعتبار یکسان خواهد داشت. در SJR بازه‌های مورد بررسی ۳ ساله هستند در حالیکه در **JCR** این بازه‌ها ۲ ساله هستند. در SJR خود استنادی (استناد و رفرنس دادن یک فرد در مقاله‌ی جدید خود به مقاله‌های قبلی خود) با ضریب ۳۳٪ حساب می‌شود در حالیکه در **JCR** با ضریب ۱۰۰٪.

تفاوت ایمپکت فاکتور با شاخص SJR چیست؟

با وجود این که برخی افراد **ایمپکت فاکتور** را به عنوان مهم‌ترین شاخص برای بررسی مجلات می‌شناسند، در سال‌های اخیر استفاده از شاخص SJR میان محققان، از کاربرد بالاتری برخوردار بوده است. طبق تعریف SJR از طرف نظام **رتبه‌بندی سایمگو** به منظور ارتقا بخشیدن به شاخص‌های پیشین از جمله **ایمپکت فاکتور** و در راستای رفع انتقادات وارد بر آن‌ها انجام گرفته است. از انتقادات وارد بر ایمپکت فاکتور ارزش ندادن به استنادات با ارزش بیشتر برای مجلات بوده است. در نظام ایمپکت فاکتور تمام استنادات دارای وزن برابری بوده‌اند و ناشران مجلات می‌توانستند با روش‌های مختلف از جمله **خود استنادی**، ایمپکت فاکتور مجله خود را بالا ببرند. در حالی که شاخص SJR برای **رتبه‌بندی مجلات**، از امتیازهای جمع شده از تعداد استنادات وارد شده بر نوشته‌های علمی مجلات مختلف بهره می‌برد و تفاوت آن با شاخص‌های قبلی از جمله **ایمپکت فاکتور**، وزن دادن به استنادات با ارزش مقالات بوده است. به این ترتیب که استناد از مجلات معتبر و دارای شاخص SJR بالا، دارای امتیاز بیشتری در این رتبه‌بندی است و روش‌هایی همچون خود استنادی، تغییر چندانی در رتبه مجله در این روش رتبه‌بندی ایجاد نمی‌کنند.

همچنین **ایمپکت فاکتور** بهترین معیار برای ارزیابی کیفیت یک مجله و معتبر بودن آن نیست. چرا که **ایمپکت فاکتور** آسان‌ترین روش برای قضاوت در رابطه با مجلات، سازمان‌ها و افراد است، موارد استفاده فراوانی دارد ولی در تمام موارد استفاده از این فاکتور راه حل عادلانه‌ای به نظر نمی‌رسد. به عنوان مثال مقایسه ژورنال‌ها در حوزه‌های متفاوت با این فاکتور منطقی نیست.

بر خلاف [ایمپکت فاکتور](#)، SJR تنها تعداد استنادات به مدارک یک مجله را محاسبه نمی‌کند بلکه رتبه مجله‌ای را که مقالات استناد دهنده در آن به چاپ رسیده‌اند نیز در نظر می‌گیرد. در واقع استناد از مجلات معتبرتر و با کیفیت‌تر با SJR بالا، تأثیر بیشتری نسبت به سایر مجلات در افزایش شاخص SJR دارد. SJR بر خلاف [ایمپکت فاکتور](#) رایگان است و در نمایه آن [مجلات ISI](#) هم وجود دارند.

اساس رتبه بندی شاخص SJR چیست؟

همانطور که قبلاً نیز اشاره شد، این شاخص به تمام مقالاتی که به مدارک یک مجله استناد کرده‌اند، وزن یکسانی نمی‌دهد و در محاسبه ضریب SJR به مجلاتی که خود دارای شاخص SJR بالاتری هستند، وزن بیشتری اختصاص می‌دهد. به این روش رتبه‌بندی استناد موزون گوئیم. به طور کلی سه عامل اصلی در تعیین شاخص SJR برای یک ژورنال حائز اهمیت هستند:

- تعداد مقالات چاپ شده در ژورنال و تعداد استنادات دریافت شده توسط آنها.

- کیفیت و ضریب SJR مجلات استناد دهنده

- تعداد مقالات نمایه شده در [اسکوپوس](#)

روش دسترسی به شاخص SJR چیست؟

با در اختیار داشتن [شماره ISSN](#) مجله مد نظرتان می‌توانید در سایت سایمگو اطلاعات مختلف مجله را از نظر شاخص‌های مختلف علمی در آن قسمت مشاهده کنید، از قبیل:

- [شاخص کیفی مجله](#) (Quartiles) این پارامتر برای تشخیص کیفیت مجله حائز اهمیت است.

- رتبه مجله بر اساس شاخص SJR

- نمودار تغییرات SJR در سال‌های اخیر و همینطور آخرین مقدار آن.

- H-index